

Boyoma

Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortess-
sem
BC1813

Oktober-november-december 2022

Afgiftekantoor : 3720 Kortesssem
P209455

**KOOP NU UW WENSKAARTEN EN
UW KALENDER 2023 !**

Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortesssem

<http://www.kisangani.be/>

Nr 82

COLOFON
Boyoma
3-maandelijks nieuws-
blad
nr 82 jaargang 22-
2022

Okt.-nov.-dec. 2022
v.u. Hugo Gevaerts,
Bronstraat 31,
3722 Kortesseem
Kisangani vzw

Rurale Ontwikkeling in D.R.Congo

Zetel en Kantoor:
Bronstraat 31,
3722 Kortesseem
tel. 011 37 65 80
e-mail info@kisangani.be
IBAN BE 35 2350 3524 2637
BIC code GE BABE BB
Web: <http://www.kisangani.be/>

Foto's: Wouter Gevaerts, Pionus
Katuala, Ernest Tambwe.
Bron foto B. Verhaegen Wikipedia

Dit kwartaalblad wordt verzonden
aan geïnteresseerden. Indien u dit
blad niet meer wenst te ontvangen,
laat het ons dan weten.

Wie BOYOMA per e-mail wenst te
ontvangen, kan dit melden aan:
info@kisangani.be Vermeld of u
ook de gedrukte versie wenst.

Uw persoonlijke gegevens worden in
geen geval doorgegeven of verkocht
aan derden. Indien u deze gegevens
wenst te verwijderen uit de bestan-
den van Kisangani vzw, dan kunt u
dit per e-mail of per post laten weten.

Contact Antwerpen

Alain Vandelannoote
Caronstraat 102, 2660 Hoboken
tel. 03 830 51 41
e-mail antwerpen@kisangani.be

Contact Brabant

Wouter en Rina Gevaerts-Robben
Bloemstraat 47, 3211 Binkom
tel. 016 63 25 58
e-mail brabant@kisangani.be

Contact Limburg

Hugo en Manja Gevaerts
Bronstraat 31, 3722 Kortesseem
tel. 011 37 65 80
e-mail limburg@kisangani.be

Contact Oost-Vlaanderen

Rik en Lut De Raedt-Van Laeken
Ten Ede 82, 9620 Erwetegem
tel. 09 360 82 47
e-mail
oost-vlaanderen@kisangani.be

Contact West-Vlaanderen

Magda Nollet-Vermander
Beversesteenweg 495,
8800 Roeselare
tel. 051 251901
e-mail
west-vlaanderen@kisangani.be

Contact: Kisangani

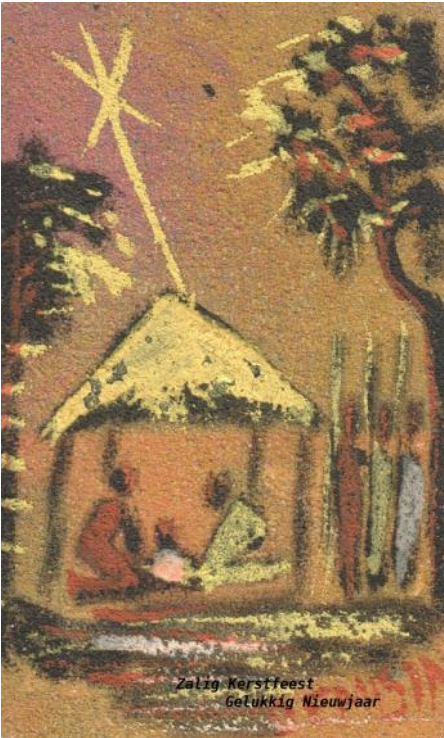
Paluku Muvatsi
e-mail palukumuv@gmail.com

Contact: Kinshasa

René Ngongo
e-mail renengongo2002@yahoo.fr

Redactieraad: Roger Huisman, Mag-
da Nollet-Vermander, Rina Robben,
Manja Scheuermann.

**Een mooi eindejaar!
Een fijn 2023!!!**

Mijn verhaal over MASAKO

Ik heb een moeilijke jeugd gehad omdat ik een buitenechtelijk kind ben en ik werd opgevoed door mijn grootmoeder Bayapa (de moeder van mijn moeder). Deze moedige vrouw wees me de weg naar de school. Op 2 september 1988 vatte ik het onderwijs aan in de basisschool Mwangaza, bij de Broeders Maristen, en in 2006 haalde ik mijn staatsdiploma algemene pedagogiek aan het Saio Instituut (een school van de Kimbanjisten).

Omdat ons gezin arm was en ik door mijn studies toch al een achterstand had opgelopen, besloot ik datzelfde jaar me in te schrijven aan de Universiteit van Kisangani, waar men gestart was met de opleiding Internationale Betrekkingen aan de Faculteit Sociale, Administratieve en

Politieke Wetenschappen. Mijn keuze was ingegeven door de wetenschap dat ik alleen door hard te werken na mijn studie benoemd kon worden tot ambassadeur. Maar mijn teleurstelling was groot toen bleek dat niemand mijn droom om ambassadeur te worden, kon realiseren hoewel ik mijn diploma Internationale Betrekkingen met onderscheiding behaalde.

In 2020, na de lockdown in het kader van Covid-19, vroeg Ghislaine Katuala, mijn studiegenote, die ik van verschillende opleidingen kende en die net als ik verslingerd is op kennis, of ik mee wilde werken met plaatselijke gemeenschappen om hen te helpen een project verder te laten evolueren. Zonder aarzelen was mijn antwoord bevestigend. Ze bracht me in contact met de coördinator van de vzw 'Kisangani-Développement', Paluku Muvatsi, en met Rosie Emeleme. Die legden me het project uit en vroegen wat ik kon doen om de doelen te bereiken. Ik wilde aantonen hoe ik de gemeenschappen zou groeperen in verenigingen om met hen samen te werken om de resultaten van het project te versterken.

Het werk bij Masako

Onze samenwerking met de gemeenschappen startte in april 2021. Ik werd aangeduid

voor de site Masako en mijn collega Jackson Kamuja kwam terecht op het eiland Mbiye. Toen ik aan de slag ging, ontdekte ik dat mijn plan van aanpak en de realiteit op het terrein mijlver uit elkaar lagen.

In Masako zijn er twee grote sociale groepen: de groep nabij Km (kilometer) 13 en die nabij Km 16 die elkaar de leiding van het project betwisten.

De zaak werd nog meer gecompliceerd omwille van interne onenigheid in de groep rond Km 13. In eenzelfde gezin in deze groep waren er immers twee leiders die niet met elkaar praatten. Wat

konden we daaraan doen?
Doordat ik meer met de mensen heb gesproken ontdekte ik dat het hier over tweelingbroers ging en dat hun geschil voortvloeide uit het beheer van de familiale bossen.

Gelukkig voor het project kwam ik te weten dat de moeder in het gezin familie was van de echtgenoot van een tante van mijn vader. Het is de kracht van de Afrikaanse sociologie die me hielp om de familie te integreren. Vanaf dat moment noemden ze me beiden oom. Bij ons heerst tussen een oom en zijn neef een prettige sfeer. Met dit sociale element werden de situatie gedeblokkeerd.

Voor de mensen van Km 16 waren er geen gelijkaardige problemen als aan Km 13. Voor de mensen van Km 16 knelde het vooral bij de acceptatie van het leiderschap van de mensen van Km 13. Die van Km 13 hadden volgens hen van de vzw 'Kisangani Développement' al veel gekregen, de bouw van de

school, de varkensstal en andere activiteiten op Km 13.

Nog steeds gebruikmakend van mijn persoonlijke dialoogtechniek, realiseerde ik me dat het dorps hoofd van KM16, Paul Tashala, in de jaren 80 en 90, wel eens de nacht doorbracht in het huis van mijn eerder vermelde grootmoeder. Zij was immers ook de vrouw van zijn oom, Casimir Mabilanga Mufabule. Met deze band was het voor mij makkelijker om hem te vragen de anderen uit zijn dorp te overtuigen om bij Km 13 af te spreken voor een vergadering in een van de klaslokalen.

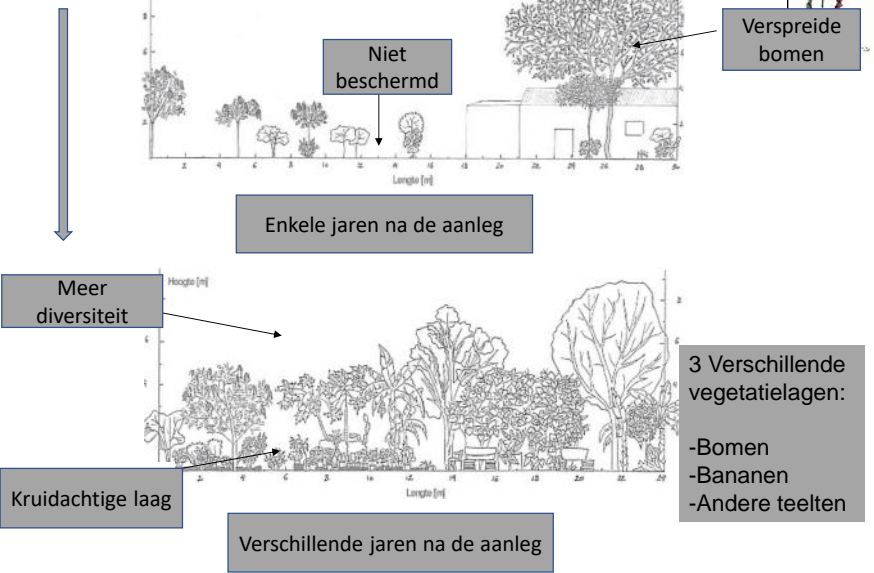
Persoonlijke leerschool

Ik heb niet alleen samengewerkt met de gemeenschappen van Masako om hen te begeleiden bij alternatieve activiteiten om de druk op de bossen af te remmen, maar ik heb zelf veel zaken geleerd die ver buiten mijn vakgebied lagen.

Dit project heeft mij als internationalist veel geleerd over de verdiensten van boslandbouw (agroforestry) in de strijd tegen klimaatverandering. Door de combinatie van gewassen met bomen is het mogelijk om langer op hetzelfde stuk grond te telen, omdat de bladeren van de bomen de grond verder verrijken. Ik heb ook begrepen dat acacia's leguminosen zijn die stikstof in

Het doel is te komen tot een duurzaam systeem zoals hieronder.

de bodem helpen vastleggen om hem nog rijker te maken. Ook leerde ik over duurzame landbouw, waar niets wordt weggegooid: de varkensstal, het veld en de visvijver zijn nauw met elkaar verbonden. Hierdoor kon ik thuis een kippenhok en een groentetuin opzetten. Met deze opgedane kennis heb ik bij de Faculteit Sociale, Bestuurlijke en Politieke Wetenschappen, waar ik werk, veel collega's kunnen helpen bij hun vragen over landbouw, rurale ontwikkeling en zelfs gemeenschapskwesities.

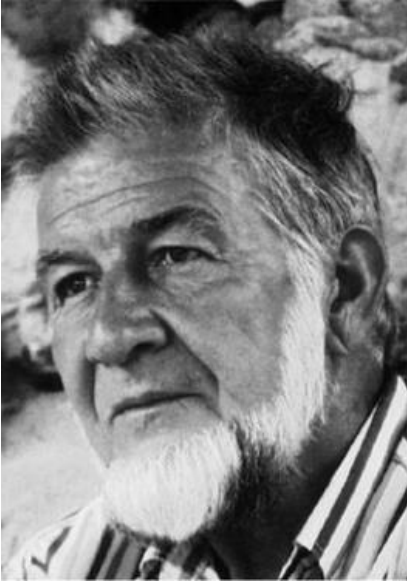
Wetenschappelijke bocht

In 2011 verdedigde ik mijn licen-

tiaatsthesis in de Internationale Betrekkingen over de "Impact van continentale staten op internationale betrekkingen: China, India, Brazilië". Op 2 april 2022 verdedigde ik mijn master afstudeerscriptie in Internationale Betrekkingen over: "Geopolitiek van Brazilië en strategieën van zijn opkomst".

Na de mooie momenten bij het werken met de gemeenschappen van Masako, kwam ik in de verleiding om dit als studieobject te nemen. Daarom richt mijn promotieonderzoek zich op: "De Europese Unie en het beheer van het Yangambi Biosfeer Reservaat: analyse van de samenwerking van actoren".

Conclusie

Tijdens mijn studie aan de Faculteit Sociale, Bestuurlijke en Politieke Wetenschappen hoorde ik voortdurend spreken over Benoit Verhaegen, de eerste decaan van de faculteit. Alle professoren blijven getuigen van zijn liefde voor onderzoek, maar het verbreken van de diplomatieke betrekkingen met België onder Mobutu zorgde voor grote teleurstelling omdat Verhaegen nooit terugkeerde naar Kisangani. Hij was toen pensioengerechtigd.

Daarentegen, zijn collega Hugo Gevaerts, die ook decaan was (aan de Faculteit Wetenschappen) en die ook getroffen was door deze diplomatieke maatre-

gel van Mobutu, knipte nooit de band met Kisangani door. Zijn toewijding aan Kisangani stelde me in staat vaardigheden op het terrein te verwerven waardoor ik overal elders kan werken ten behoeve van de gemeenschappen. Ik was dan ook bijzonder opgetogen toen ik hem voor de eerste keer in april 2022 in Kisangani mocht ontmoeten. Deze grote mijnheer, Hugo Gevaerts, heeft het mogelijk gemaakt dat ik vandaag gemeenschapsambassadeur kan zijn.

Eric Abanati Gbadi

WENSKAARTEN & KALENDER 2023

Hiernaast vindt u de folder met de afbeelding van al de wenskaarten en van de kalender 2023.

Onze **WENSKAARTEN** zijn reproducties van werken van Congolese kunstenaars.

Wenskaarten van 17,5 x 11,5 cm kosten **14 € voor 8** (+ verzendingskosten). De wenskaarten worden geleverd met briefomslag. Voor grote hoeveelheden geven we een korting.

Zoals altijd al, heeft in de nieuwe **KALENDER 2023** iedere maand een eigen blad. De kalender is in A4 formaat, tweetalig en in kleurenruk.

U kan hem kopen aan **12 €** (plus verzendingskosten).

Wij leveren zolang de voorraad strekt.

Kisangani vzw

UW BESTELLINGEN voor uw wenskaarten en kalender(s)

plaatst u telefonisch, per e-mail of schriftelijk bij

Kisangani vzw
Bronstraat 31
3722 Kortesseem
Tel. 011 376580
info@kisangani.be
<http://www.kisangani.be/verkoop>

We u verzenden alles per post met een overschrijvingsformulier voor de betaling.

serie U-1

serie W

serie U-2

serie S

serie U-3

serie R

serie Y

serie T

serie I

serie O

serie L

serie C

serie A

serie B

serie K

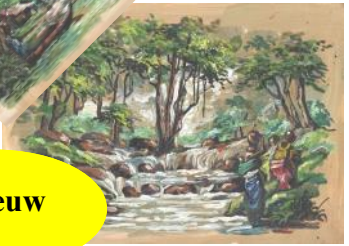
serie P

serie V

serie M

Nieuw

serie D

serie Q

serie N

KERSTKAARTEN

KALENDER 2023

serie X

KALENDER 12 €
(form. A4)

serie F

serie Z

serie G

Beste vrienden van vzw Kisangani,

Hier nog wat nabespiegelingen van onze mooie Kisangani avond in het Wereldhuis te Roeselare: op 29 oktober 2022.

De zaal boven zat vol, 60 mensen allemaal zeer aandachtig luisterend en achteraf zeer enthousiast.

Er was vertegenwoordiging van stad Roeselare, van de Noord-Zuid raad, en van provincie West-Vlaanderen.

Eerst was er een verwelkoming door Pieter van het Wereldhuis.

Dan kwam Wouter Gevaerts met zijn prachtige uiteenzetting over vzw Kisangani, vanaf het begin, hoe het groeide en waar we nu staan.

En ja Erik kwam even in beeld van bij de start.

Hugo Gevaerts gaf het slotwoord.

En mij restte alleen nog te bedanken, de mensen van stad Roeselare, van de provincie West-Vlaanderen, Jan, Pieter en Els.

Hugo en Manja, Wouter en Rina, en last but not least, onze vele medewerkers van bij het begin, de avond zelf en achteraf, mijn familie..

Daarna gelegenheid tot vragen stellen, En we eindigden met een gezellige babbelen en drankje.

Laat ons hopen dat deze avond ook ten goede komt aan de mensen van ons project in Kisangani.

Met dank aan iedereen.

In naam van Rita Seaux en mijzelf.

Magda Vermander

Effect van het associatieproject op de socio-economische omstandigheden van de boeren op het eiland Mbiye (regio Kisangani)

Inleiding

Eind augustus 2021 werd de bevolking van het eiland Mbiye niet alleen op de hoogte gebracht van de nieuwe werkzaamheden van het associatieproject

maar er ook warm voor gemaakt. Dat project is bedoeld om de ontwikkeling van de randstedelijke gebieden te bevorderen. Daarvoor worden verschillende middelen ingezet zoals duurzame landbouw, kweekprogramma's (kippen, varkens, konijnen), bijenteelt en visteelt.

Als animator heb ik nauw samengewerkt met de boeren om inzicht te krijgen in de beperkingen en de noden waar ze mee te maken krijgen. Kort gezegd: hoe kunnen ze overleven? Zo werden er verenigingen opgericht per activiteit en kon iedere boer vrijwillig toetreden tot de vereniging van zijn of haar keuze. Voor iedere activiteit werden opleidingen georganiseerd, gevolgd door praktijklessen, die iedere maand herhaald werden.

Het eiland Mbiye ligt stroomopwaarts van de stad Kisangani in de Congorivier. Het is ongeveer 14 kilometer lang. Het woud op het eiland wordt geplunderd door

de artisanale houtkappers en houtschoolproducenten. Het associatieproject zorgt ervoor dat er alternatieven komen om de ontbossing tegen te gaan. Dit alles moet dienen om het bos op het eiland Mbiye te behoeden voor verdere houtschoolwinning maar ook om de levensomstandigheden van de bevolking te verbeteren. Het programma is in handen van de vzw 'Kisangani Développement' en wordt financieel gesteund door de vzw Kisangani en de provincie Vlaams-Brabant (België).

Bijenteelt

De bijenteelt kwam als eerste aan de beurt. De opleiding begon in oktober 2021. Na de theorie kwamen de praktijklessen. Om het doel te bereiken (productie en verkoop van honing) waren er vele bijeenkomsten nodig. In totaal werden tien bijenkorven ge-

ïnstalleerd, sommige door de lesgever, andere door de boeren zelf. Op dit ogenblik zijn er acht korven op de tien gekoloniseerd, o.m. ook die van de boeren zelf. Dat heeft hun vertrouwen versterkt. Om alles in goede banen te leiden heeft de vzw ervoor gezorgd dat de kwekers een goede uitrusting hebben: twee beschermende pakken, handschoenen, rookapparaten en bijenkorfframes. De kwekers kijken vol ongeduld uit naar de eerste honingogst, zodat ze zelf hun eigen honing kunnen gebruiken en hem ook verkopen. Zo kunnen ze voorzien in hun levensonderhoud. Volgens de kalender van de bijenkweek in de streek Kisangani kan er twee keer per jaar geoogst worden: in februari en in juli. De eerste opbrengst van de acht gekoloniseerde korven is dus voor februari 2023. De kwekers zijn dolgelukkig en stomverbaasd nu ze beseffen dat je zelf bijen kan kweken. Beetje bij beetje beseffen de boeren dat de bijenkweek meer opbrengt dan de productie van houtskool. Ze begrijpen dat een gekoloniseerde korf meermaals honing kan leveren en bovendien kan zorgen voor nieuwe kolonies. Ze zien hun inkomsten stijgen. In Kisangani betaal je voor een halve liter honing 7,5 dollar. We zijn ervan overtuigd dat nog heel wat mensen zich na de eerste oogst in februari op de bijenteelt zullen toe leggen.

Pluimvee

In november 2021 is de opleiding voor pluimveeteelt begonnen. De vzw MARTSHO (Mouvement des Rapatriés du Congo) zorgt voor de omkadering en de opleiding. Die is gericht op kippenkweek, zoals gewenst door vele leden van de vereniging van pluimveehouders. Ze willen een ras kweken dat niet voorkomt op het eiland Mbiye. Het gaat om een verbeterd hybride ras. Ook hier kwam de praktijk na de theorie. Gedeeltelijk werden die praktijklessen gegeven in het modelkippenhok dat de vzw Kisangani geïnstalleerd heeft op het schoolterrein. Een legkip wordt productief als ze vijf tot zes maanden oud is. Ze kan dan 25 eieren per maand leggen als ze evenwichtig wordt gevoed. Op de markt in Kisangani kost een ei een halve dollar. Dat betekent dat een legkip ongeveer 12,5 dollar per maand kan opbrengen. Het voer kost ongeveer 3 dollar

per maand en de gezondheidskost 0,6 dollar. Samen dus 3,6 dollar. Voor de kweker kan de winst dus ongeveer 8,9 dollar per kip en per maand bedragen.

Om de doeltreffendheid te bevorderen werd de groep pluimveehouders in vieren gesplitst. Elke groep kreeg van de vzw 7 legkippen, een haan van ongeveer 6 maanden en voer voor 1 maand. Voor de aankoop van het voer beschikken ze over een eigen fonds. Elke week komt een specialist in dierenverzorging langs om de gezondheid van de kippen te controleren. Elke groep heeft zijn eigen kippenhok. Op dit ogenblik gaat het heel goed met de pluimveehouderij. Iedere pluimveehouder moet niet alleen in groep maar ook individueel kippen houden zodat op termijn iedereen op het eiland Mbiye kippen kan kweken.

Duurzame landbouw

In december 2021 startte de opleiding voor duurzame landbouw. Vooraf werd vergaderd met alle belangstellenden. Ze wilden vooral informatie over duurzame boomsoorten en gewassen. Ze kozen voor fruitbomen (cacaobomen, mangobomen, avocadobomen, sinaasappelbomen...).

Voor de tuinbouw ging de voorkeur naar bieslook, amaranten, aubergines, spinazie, kolen, tomaten, paprika's en komkom-

mers. Na de opleiding volgde meteen de praktijk. De deelnemende boeren legden een proefveld aan, waarin ze komkommer, bieslook, watermeloen, tomaten, kool en paprika plantten. Dat leverde een grote oogst op. Een deel ging naar de boeren voor eigen consumptie, een ander deel werd verkocht. Met de winst kochten ze nieuw zaad aan voor hun eigen velden. Zo heeft ieder verenigingslid ook een eigen groentetuin, die een grote opbrengst garandeert.

De boeren hebben op die manier begrepen dat verschillende vormen van landbouw mogelijk zijn. Zowel op het eiland Mbiye als in de stad Kisangani is er nog altijd een tekort aan levensmiddelen. Een groentebed van 7,25 m², kan een oogst opleveren van 20 kilo komkommer, 30 kilo kool en 7 kilo bieslook. Komkommer kost 1 dollar per kilo, kool 1,5 dollar en bieslook 7 dollar per kilo. Kool en bieslook worden om de drie maanden geoogst, komkommer om de 2 maanden. Per groentebed is de investering 0,5 dollar

voor de komkommer, 0,7 voor de bieslook en 0,3 voor de kool. Dit betekent dat de opbrengst voor de komkommer 19,5 dollar is, 44,7 voor de kool en 48,3 voor de bieslook.

Theater

We zijn erg trots op onze theatergroep, die alsmaar professioneler wordt. Over alle hogerge-noemde activiteiten worden stukken geschreven en opgevoerd. Elke scène wordt gefilmd en ver-toond aan alle boeren om de vul-garisatie te bevorderen. De thea-tergroep maakt ook zelf films en wordt daarbij geholpen door twee beroepsacteurs. Nu onze toneelspelers ook steeds profes-sioneler worden komen ze in

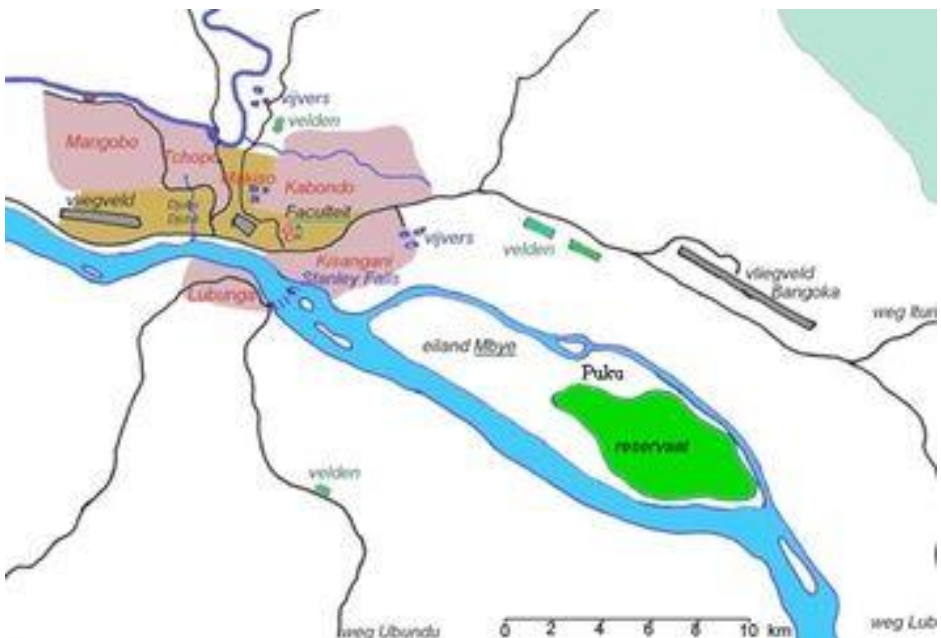
aanmerking voor beroepsvoor-stellingen, reclame en betaalde rollen.

Besluit

Al wat we beschreven hebben heeft het leven van de boeren op Mbiye verbeterd. Dankzij al die opleidingen beseffen de boeren dat ze een inkomen kunnen ver-werven zonder aan ontbossing te doen. Tegelijk wordt de onder-voeding in het dorp bestreden.

De resultaten zijn goed maar er blijft nog veel te doen. Hulp blijft nog steeds nodig maar gelukkig kunnen we daarvoor nog altijd rekenen op de vzw Kisangani.

Jackson Katembo Muhobyá

**Goesting in Kerst
Kerstmarkt in Roeselare,
Zaal Ter Beke
Zondag 11 december
van 11 tot 18 uur**

**Heilige Godelieve kerk
Hoek Honzebroekstraat en Gitsestraat, Roeselare**

We verkopen er wenskaarten en de kalender 2023

Iedereen is welkom!

**Stand op de Agora, in de U Hasselt
Campus Diepenbeek
Maandag 28 november en 5 december 2022
van 11 tot 17 uur**

We verkopen wenskaarten, de kalender 2023
en eenvoudige geschenken.

Wie wat meer uitleg over onze projecten wil, kan bij
ons terecht.

Iedereen is welkom!

FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal attest voor
GIFTEN vanaf € 40,00

U kunt uw **giften ook spreiden over verschillende stortingen per jaar** bv. door maandelijkse stortingen of door een doorlopende opdracht.

Voor giften gedaan in 2022 ontvangt u een fiscaal attest in de loop van de maand februari of maart 2023.

U kunt uw gift storten op de rekening van

Kisangani vzw
Bronstraat 31
3722 Kortesseem
Bank BE 35 2350 3524 2637
BIC code GE BABE BB

Gelieve bij mededeling te vermelden:
gift van "uw naam en voornaam"

Tot 3 jaar na uw laatste gift ontvangt u gratis ons tijdschrift Boyoma.

**Als VZW kunnen wij
LEGATEN en GIFTEN ontvangen.**

LEGATEN

De notaris kan u het beste inlichten hoe u ons een legaat kunt nalaten.

onze projecten in Kisangani krijgen steun van

VELE SCHENKERS

Koning Boudewijnstichting

INOX SYSTEMS Gent

Fonds Albert Büskens

LEYSEN HUMANITAS

Fonds Lokumo

P. GODFROID

Stad Bilzen

Salvatoriaanse Hulpactie vzw

Gemeente Lubbeek

Stad Roeselare

Stad Zottegem

Rotary District 2140

R.C. Bilzen-Alden Biesen

R.C. Genk-Staelen

R.C. Hasselt

R.C. Katwijk-Noordwijk (NI)

R.C. Maasland-Lanklaar

R.C. Siegen-Schloss (D)

Lions Club Hasselt